

ФРАЗЕОЛОГІЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ІНОЗЕМЦІВ В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ (СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Святюк Юлія Вікторівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
sviatiuk@ukr.net
orcid.org/0000-0001-8343-1890

Сандига Лілія Олександрівна,
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри іноземних мов
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
lilyflower1308@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8032-0378

Мета. Стаття присвячена виявленню етнокультурної своєрідності фразеологічних одиниць англійської мови, до складу яких входять етноніми. Метою статті є дослідження семантичної структури фразеологічних одиниць англійської мови, які репрезентують іноземців.

Методи. У дослідженні використано метод словникових дефініцій, метод суцільної вибірки для добору фразеологічних одиниць на позначення іноземців, міждисциплінарний метод аналізу лінгвістичних аспектів із залученням даних історії, етнології та соціології.

Результати. Аналіз фактичного матеріалу виявив, що у семантичній структурі фразеологічних одиниць етноніми уточнюють та модифікують значення основного компонента, викликають переосмислення значення основного компонента фразеологічних одиниць, можуть спричиняти антонімічні відношення між первинним та переосмисленим значенням основного компонента фразеологічних одиниць (Dutch cure, Irishman's hurricane). Входячи до складу фразеологізму, етноніми можуть як забезпечувати якісну характеристику та якісну оцінку денотату, приписуючи відповідні якості визначеному етносу (to talk to like a Dutch uncle, Jewish lightning), так і виконувати лише структурну функцію, надаючи фразеологічним одиницям національного колориту (Jewish typewriter). Переосмислене значення фразеологізмів з етнонімами ґрунтується на універсальній психологічній опозиції 'свій – чужий', відповідно до якої культура, спосіб життя, уявлення про інші нації, спосіб поведінки оцінюються негативно та з упередженням. Такі культурно марковані смисли, що зберігаються в семантиці фразеологічних одиниць з етнонімами, розпізнаються учасниками комунікації завдяки їх культурній компетенції, вмінню актуалізувати історико-культурологічну інформацію.

Висновки. Проведений аналіз семантичної структури фразеологічних одиниць з етнонімами в англійській мові дозволяє зробити висновок, що фразеологізми на позначення іноземців репрезентують специфічне національно-культурне бачення багатонаціонального світу. У складі фразеологічних одиниць етноніми можуть забезпечувати якісну характеристику та якісну оцінку представників інших народів, так і виконувати лише структурну функцію.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, етнонім, фразеологізм, міжкультурна комунікація, екстралінгвістичні фактори, культурна компетенція.

PHRASEOLOGICAL UNITS DENOTING FOREIGNERS IN ENGLISH (STRUCTURAL AND SEMANTIC ASPECTS)

Sviatiuk Yuliia Viktorivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Taras Shevchenko National University of Kyiv
sviatiuk@ukr.net
orcid.org/0000-0001-8343-1890

Sandyga Liliia Oleksandrivna,
Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
Taras Shevchenko National University of Kyiv
lilyflower1308@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8032-0378

Purpose. The article reveals the national and cultural peculiarities of English phraseological units with ethnic names. This study aims to present the semantic structure of the English phraseological units denoting foreigners.

Methods. The study was conducted using the method of dictionary definitions, the method of continuous sampling for the selection of phraseological units naming foreigners, interdisciplinary method for analysing linguistic aspects considering data from history, ethnology and sociology.

Results. The analysis of units under study revealed that the ethnic names used in these phraseological units specify and modify the meaning of the main component of the phraseological unit, as well as create antonymic correlations between direct and figurative meaning of the main component of the phraseological unit (Dutch cure, Irishman's hurricane). Being the elements of phraseological units official ethnic names modify and reconsider the semantic structure of the phraseological units, thus attributing conventional characteristics and evaluations to the representatives of other nations (to talk to like a Dutch uncle, Jewish lightning), or perform exclusively structural function being the constituent part of such phraseological units and denote historical and cultural realia of a nation with neutral evaluation (Jewish typewriter). The figurative meaning of the phraseological units with ethnic names is build on the psychological universal opposition 'we vs others' according to which the culture, manner of life, image of other nation is often evaluated negatively and with unjustified prejudice. Such culturally marked meanings are entrenched in the semantic structure of the phraseological units and recognized due to cultural competence and actualization of specific historical and national context and background of a certain ethnic community.

Conclusions. It can therefore be concluded that phraseological units with ethnic names transfer the specific national and cultural vision and perception of the multinational world. As the component of the phraseological unit the ethnic names present characteristics and evaluations of the representatives of other nations and carry out structural function.

Key words: phraseological units, ethnic names, cross-cultural communication, extralinguistic factors, cultural competence.

1. Вступ

Входячи до загальної системи мови, фразеологія вважається найціннішим лінгвістичним спадком, у якому відображаються бачення світу й національна культура соціуму, а також фразеологічні одиниці (ФО) є носієм і джерелом національно-культурної інформації. Вони акумулюють колективний досвід, культурно-національну своєрідність історії і культури носіїв мови. Саме тому у фразеологічному фонді національна самобутність мови отримує найяскравіший і безпосередній прояв. Фразеологічний склад мови, як визначає його В.М. Телія, це – дзеркало, в якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує свою національну самосвідомість (Телія, 1996: 9).

Дослідженню проблем фразеології як окремої лінгвістичної дисципліни присвячено праці В. Виноградова, О. Куніна, М. Алефіренка, Д. Добровольського, фразеологічні інновації представлено в роботах Б. Бакая, М. Ковшова, Н. Лисецької, О. Рогач, І. Zyкова, структурно-семантичні особливості сталих виразів вивчались І. Задорожною, О. Левченко, О. Мацько.

Метою статті є дослідження семантичної структури та виявлення етнокультурної своєрідності фразеологічних одиниць англійської мови, до складу яких входять етніми.

Завдання, спрямовані на досягнення цієї мети, включають: визначення аксіологічної функції етнімів у складі ФО; опис національно-культурної своєрідності ФО з етнімами, дослідження структуроутворюючої функції етнімів у ФО.

Методологія дослідження спирається на метод словникових дефініцій для дослідження семантичної структури фразеологічних одиниць з етнімами, метод суцільної вибірки для добору фразеологічних одиниць на позначення іноземців, міждисциплінарний метод, оскільки до аналізу мовознавчих аспектів долучено дані історії, етнології та соціології, що дає змогу комплексно розглянути матеріал дослідження.

Фразеологізми репрезентують не лише окремі фрагменти картину світу, особливо актуальні для носіїв мови. ФО своїми значеннями частково перетинаються з лексикою, доповнюючи картину світу, створювану лексичними одиницями (Левченко, 2003). Більшості одиниць фразеологічної системи мови властива національно-культурна своєрідність, яка експліцитно чи імпліцитно виявляється в семантиці ФО (Zyкова, 2013: 402). ФО побудовано на образному переосмисленні національно-специфічного досвіду, історичних реалій та подій в житті певного народу.

2. Етніми як складові елементи фразеологічних одиниць

Етніми, що належать лексичному рівню мови та зазвичай вивчаються в межах ономастики, зустрічаються як складові елементи ФО. Саме вживання етнімів експліцитно репрезентує національно-культурну своєрідність фразеологічної системи сучасної англійської мови. Етніми як загальні назви цілих народів тісно пов'язані з феноменом національної ідентичності та, внаслідок дії внутрішньомовних та позамовних чинників, своєрідно впливають на формування фразеологічного значення та виникнення стереотипних оцінних нашарувань (Рогач, 1999). Фразеологія може розглядатися як вербалізована частина стереотипного уявлення та оцінок певного соціуму, що експлікує наївну картину світу (Левченко, 2003). Завдяки використанню етнімів у складі фразеологізмів у національній мові тиражується відповідне сприйняття та ставлення до інших етнічних спільнот (Кларк, 1990: 82). Поширення зазначених ФО впливає на формування та укорінення у суспільстві певних національних стереотипів. Такі усталені вирази на рівні асоціативного оцінювання та сприйняття дійсності узагальнюють та втілюють погляди носіїв певної мови та культури щодо представників інших народів та етносів (Войцехівська, 2018).

Під впливом означення-етніма поняття семантика основного компонента фразеологізму може зазнавати в процесі переосмислення суттєвих змін, навіть набувати протилежного значення (Ажнюк, 1989). Використання етнімів у подібних фразеологізмах мотивовано необхідністю привернути увагу до особливого,

переосмисленого значення компонентів ФО, на яке накладається національне сприйняття іншого етносу, наприклад: *Jewish lightning* – навмисний підпал збиткового бізнесу з метою отримати компенсацію за страховим полісом суперечить буквальному значенню ‘єврейська блискавка’, а *Jewish waltz* – угода, під час якої торгуються з метою досягнути якомога більшого зиску (таке значення є результатом метафоричного переосмислення буквальноного ‘єврейський вальс’) (Green, 1996: 140). Наведені ФО несуть відчутну імпліцитну оцінку саме єврейської нації, підкреслюючи та абсолютизуючи прагнення євреїв-ділків до збагачення, що начебто межує з жадібністю, лихварством. Відповідно, у семантичній структурі ФО *Jewish lightning* та *a Jewish waltz* присутній стереотип негативного сприйняття євреїв у англійському суспільстві як здатних на все заради збагачення та прибутків.

Для досягнення більшої експресивності буквально значення фразеологізму і сигніфікативне значення фразеологізму можуть перебувати в *антонімічних відношеннях*, що ілюструють наступні приклади: *Dutch cure* – самогубство, *Irishman’s hurricane* – мертва тиша, *Dutch nightingale* – жаба (Рогач, 1999: 7). Наведені фразеологічні одиниці демонструють іронічне ставлення до представників відповідних етносів, тому що підкреслюють невідповідність номінації народу дійсності. ‘Фальшива назва’, у якій буквально значення є протилежним сигніфікативному, підтримує стереотипне недовірливе ставлення до представників зазначених народів, імплікує та передбачає можливість, що голландці та ірландці схильні до обману, брехні (Dobrovolskij, 2011: 18).

3. Аксиологічна функція етнонімів у складі фразеологізмів

Фразеологізми з етнонімами, представляючи інформацію щодо навколишнього багатонаціонального світу, експлікують оцінні та емотивні відношення суб’єкта (власний етнос) до позначуваного об’єкта (інший народ), а також культурно-національне сприйняття світу певною мовною спільнотою. Таким чином, у семантиці фразеологізмів з етнонімами закладено емоційно-оцінне ставлення представників однієї етнічної групи до багатонаціонального світу як об’єктивної реальності.

Етноніми, вказуючи на приналежність до певної етнічної чи національної спільноти, за своєю мовною сутністю належать до відносних прикметників. Проте у складі фразеологічної одиниці такими вони є лише у діахронічному плані, у плані синхронії вони несуть *якісну характеристику* денотата, що вирізняє його з класу подібних (Ажнюк, 1989). Вживання у складі фразеологічної одиниці етноніму, який суміщає у своєму значенні вказівку на конкретний етнос з імпліцитною семою ‘чужий’ (*non-native*, *non-British*), відносить подібні фразеологізми до етнокультурно маркованих, таких що відбивають певний національний менталітет, уподобання, бачення світу.

У побутовій свідомості носії інших культур сприймаються як ‘чужі’ та оцінюються здебільшого негативно. Багато в чому це визначається соціально-психологічними установкам, що породжують певні упередження. На їх основі формуються соціальні та національні стереотипи, що виступають своєрідною ‘картою’ багатонаціонального світу. Розвиваючись у неоднакових природних, соціальних умовах, різні народи акумулювали певну різноманітність характерів, типів мислення, форм поведінки та контактів з іншими етносами. Оскільки тривалий час саме французи були основними суперниками Британської імперії, відносини між двома народами представлені значною групою лексичних одиниць, словосполучень та фразеологізмів в полі етнономіації (Городецька, 2000). В англійській мові існує ряд фразеологізмів, що приписують будь-яку дивну поведінку французам: *pardon (excuse) my French* – вибачення за лайку, *French leave* – піти, не кажучи до побачення, *to assist in the French sense* – бути присутнім, але не брати участі, *to frighten the French* – налякати, тероризувати. Окрім віднесення зазначених явищ та типів поведінки до сфери національних властивостей французів, використаний етнонім *French* містить якісну характеристику, що визначає представників всієї нації як ‘чужих’, ‘дивних’, ‘незрозумілих’.

У часи, коли головними торговельними суперниками англійців були голландці, з’явилися такі вирази: *a Dutch bargain* – 1. угода, що закінчується випивкою; 2. угода, що вигідна лише для однієї сторони, *go Dutch* – погоджуватися платити за власні витрати, *one’s old Dutch* – жінка, ‘стара’, *I’m a Dutchman if...* – я буду не я, якщо ..., *to talk to one like a Dutch uncle* – докоряти, повчати когось, *the Dutch have taken Holland* – нічого нового, це вже чули, *Dutch auction* – аукціон, на якому ціни, спочатку дуже високі, поступово знижуються, доки не знайдеться купець, *Dutch reckoning* – рахунок, який трактирник збільшує у випадку протесту відвідувача, *Dutch heat* – випивка, за яку всі платять порівну, *Dutchman’s drink* – останній ковток, що спорожнює пляшку, *it beats the Dutch* – це перевершує все, сміх та й годі (Green, 1996: 87).

4. Прояв екстралінгвістичних факторів у семантиці ФО з етнонімами

Виникнення значної кількості ФО з етнонімом *Dutch* зазвичай пояснюється англо-голландською конкуренцією на морях та війнами XVII століття. Безперечно, історичне англо-голландське суперництво було першопричиною появи подібних ФО та сприяло їх розповсюдженню та закріпленню мовою. Проте, враховуючи *екстралінгвістичні* фактори та відводячи їм належне місце, не слід випускати з уваги існування не менш важливих лінгвістичних передумов виникнення ФО такого типу. Аксиоматичним стало твердження про національно-культурну специфіку фразеологічної системи, значення якої до певного ступеня гіперболізується, применшуючи участь інтерлінгвальних мовних явищ (Левченко, 2003: 310). Життєздатність і чисельність наведених фразеологізмів з етнонімами пов’язана з природою суто лінгвістичних процесів, адже етноніми, виконуючи функцію диференціації, відчуження етнічних спільнот, несуть сему ‘чужий’. Таке семантичне навантаження етноніму цілком відповідає структурно-семантичним потребам фразеологічної моделі на позначення незвичних, негативних, просто дивних явищ і процесів. Повертаючись до розглянутої групи ФО з елементом *Dutch*, відмітимо, що при існуванні екстралінгвістичних мотивів у вигляді англо-голландського протистояння, місце етноніму в структурі фразеологізму

заповнюється саме лексею *Dutch* (як такою, що має сему 'чужий, не наш'), чим створюється певна мовна традиція з культурно-етнічним забарвленням. Для міжетнічного спілкування характерним є високий ступінь суб'єктивності сприймання чужих етносів. Тому поява та функціонування наступних ФО не обов'язково були зумовлені наявністю відповідних якостей у голландців, але які закріпилися як властиві для представників цього народу завдяки поширенню поданих фразеологізмів: *Dutch comfort* – слабка втіха, *Dutch courage* – п'яна хоробрість, несміливість, *Dutch defense* – удавана оборона, *Dutch feast* – бенкет, на якому господар напивається швидше за гостей, *double Dutch* – нісенітниця, *in Dutch* – в неприємному становищі (Кунин, 2005).

Етноніми, що стають складовою частиною ФО, несуть не лише якісну характеристику денотата, що вирізняє його з класу подібних, та визначає певне явище, ситуацію як 'чуже, неанглійське', таке що властиве іншій нації. Як свідчить аналіз фактичного матеріалу, етноніми у складі ФО набувають різноманітних якісних оцінок, приписуючи відповідні якості визначеному етносу. Наприклад, завдяки використанню етноніму *Turk* у складі фразеологізму *to turn Turk* – стати дразливим, зарозумілим, бундючним, жорстоким; у семантичній структурі лексичної одиниці *Turk* з'являються та закріплюються компоненти 'дратівливість, бундючність', а ці якості приписуються всім представникам народу. Подібне закріплення певних негативних якостей за різноманітними народами на підставі функціонування відповідних етнонімів у складі ФО є непоодиноким випадком у сучасній англійській мові: ірландцям приписується логічна непослідовність (*Irish bull* – анекдотичне протиріччя), нещирість (*to weep Irish* – давати смуток); шотландцям приписується безсердечність (*as hard hearted as a Scot of Scotland*).

5. Варіювання етнонімів у складі ФО

Етнокультурна своєрідність ФО з етнонімами не вичерпується смислотворчою функцією компонента-етноніму. Останні можуть виконувати також тільки *структурну функцію*, надаючи фразеологізмові національного колориту. Наприклад, нісенітниця, щось незрозуміле позначається фразеологізмом *double Dutch / double Greek*, де можливо варіювати вживання етнонімів *Dutch* і *Greek*. В іншому випадку англійська мовна традиція дозволяє паралельне використання декількох етнонімів у складі ФО: *I'll be a Dutchman* – будь я проклятий, *I'll be a Chinaman* – будь я проклятий (Green, 1996: 58). Таким чином, тлумачення етнонімів у складі ФО лише як прямих індикаторів національно-специфічних рис є нерелевантним у даному випадку, коли етноніми виступають скоріше структурним, а не смислоутворюючим компонентом фразеологізму, хоча й несуть спільну сему 'чужий/поганий'. У наведених фразеологічних одиницях етноніми не представляють конкретного чужинця, вони характеризують іноземця взагалі та все, що пов'язано з ним як 'неповноцінне', 'незрозуміле' тобто – негативне.

Етнонімічні фразеологізми можна розподілити на дві великі групи залежно від характеру денотату, що позначається етнонімом або словосполученням з етнонімом у атрибутивній функції: по-перше, фразеологічні одиниці з етнонімами, які *вказують на національну приналежність* (на певний етнос), на характерні (реальні або уявні) національні риси та, по-друге, фразеологічні одиниці з етнонімами, які *містять назви різноманітних явищ, предметів*, за місцем їх походження, виготовлення.

Смисловий зміст фразеологізму виявляється більшим за суму смислів слів, що його складають. Взагалі всі фразеологічні одиниці та зокрема такі, що вказують на національну приналежність (особи, риси характеру), являють собою мовні знаки, що можна зіставити зі згорнутими текстами, адже вони відтворюють ситуацію міжкультурного спілкування. Етноніми у складі ФО першої групи, окрім визначення етнічної ідентичності, несуть певну конотацію, якісні оцінки та характеристики, що приписуються певному етносу, наприклад: *when Greek meets Greek, then comes the tug of war* – суперечка, протистояння; *real Greek* – брехлива людина, якій неможна довіряти, *Dutch uncle* – супротивник, критик, *to talk to like a Dutch uncle* – прискіпуватися, докоряти, повчати когось (Green, 1996: 87).

Друга група етнонімічних ФО містить позначення культурних, історичних реалій, традиційних виробів і т. ін., наприклад: *the Flying Dutchman* – 'летючий голландець'. Створення фразеологічного значення вислову *as bald as a Dutch cheese* – повністю лисий, забезпечується завдяки реалізації семи 'форма предмету' (Кунин, 2005).

У складі ФО етнонім або словосполучення з етнонімом у атрибутивній функції може позначати: *культурні реалії суспільного життя* – *Jewish piano*, *Jewish typewriter (cash register)* – *commerce* – комерція, економіка, *Jewish lightning* – навмисний підпал збиткового бізнесу, *Irishman's hurricane* – мертва тиша; *Paki-bashing / nigger-bashing* – напади на гомосексуалістів, пакистанців, негрів; *поведінку* – *French leave* – уходити не кажучи до побачення; *Mexican stand-off* – (no-win situation) протистояння, суперечка; *go Chinese* – бути під дією наркотиків; *go Dutch* – платити/володіти разом; *go to Mexico* – бути п'яним (Green, 1996: 107).

6. Висновки

У семантичній структурі фразеологізмів етноніми уточнюють та модифікують значення основного компонента, викликають переосмислення значення основного компонента ФО, можуть спричиняти антонімічні відношення між первинним та переосмисленим значенням основного компоненту ФО. Входячи до складу фразеологізму, етноніми можуть як забезпечувати якісну характеристику та якісну оцінку денотату, приписуючи відповідні якості визначеному етносу, так і виконувати лише структурну функцію, надаючи фразеологізмові національного колориту. Такі культурно марковані смисли, що зберігаються в семантиці ФО з етнонімами, розпізнаються учасниками комунікації завдяки їх культурній компетенції, вмінню актуалізувати пресупозиційні знання, історико-культурологічну інформацію. Фразеологізми, в образному змісті яких представлено етнічне світобачення, виконують суттєву роль в процесі трансляції культурно-національної свідомості народу та його самоідентифікації.

Перспективи подальших розробок вбачаємо в проведенні контекстуального аналізу функціонування фразеологізмів з етнонімами.

Література:

1. Алефиренко Н.Ф. Фразеология в свете современных лингвистических парадигм: монография. Москва : Академия, 2008. 271 с.
2. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні. Київ, 1989. 136 с.
3. Войцехівська Н.К. Конфліктний дискурс: структурно-семантичний і комунікативно-прагматичний аспекти : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бурого, 2018. 404 с.
4. Городецька О.В. Відображення англоцентризму в англійській мові. *Мовні і концептуальні картини світу : зб. наук. пр. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка.* 2000. № 4. С. 103–108.
5. Кунин А.В. Большой англо-русский фразеологический словарь. Москва : Русский язык, 2005. 1210 с.
6. Левченко О. П. Фразеологічна репрезентація світу. *Мовні і концептуальні картини світу : зб. наук. пр. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка.* 2003. № 7. С. 307–315.
7. Рогач О.О. Структурно-семантичні особливості фразеологізмів з етнонімами : автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.15. НАН України ; Ін-т укр. мови. Київ, 1999. 18 с.
8. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва : Языки русской культуры, 1996. 288 с.
9. Davletbaeva D. N., Ivanova A. M., Kozlova Y. A., Psycholinguistic Criteria for Understanding Phraseological Units. *Mediterranean Journal of Social Science.* 2015. № 6(4). P. 353–358.
10. Dobrovol'skij D. Cross-linguistic equivalence of idioms: does it really exist? *Linguo-Cultural Competence and Phraseological Motivation*, Baltmannsweiler. 2011. P. 7–24.
11. Green J. Words Apart. The Language of Prejudice. London. 1996. 383 p.
12. Knapp K. Interkulturelle Kommunikation. *Zeitschrift fur Fremdsprachenforschung.* 1990. № 1. P. 62–93.
13. Melnyk N. Sociolinguistic studies of English language: analytical overview of the problem *Science and Education a New Dimension.* Philology Vol 63. Issue: 212. 2019. P. 36–40.
14. Zykova I. Phraseological Meaning as a Mechanism of Cultural Memory. *Research on Phraseology Across Continents.* Vol. 2. 2013. P. 388–407. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/83087031.pdf> (дата звернення: 18.01.2021).

References:

1. Alefirenko N. F. (2008) Frazeologiya v svete sovremenyh lingvisticheskikh paradig. [Phraseology in modern linguistic paradigm]. Moscow: Academia. 271 p. [in Russian].
2. Azhnyuk B. M. (1989) Anglijska frazeologiya u kul'turno-entichnomy vysvitleni [English phraseology in cultural and ethnic presentation]. Kyiv. 136 p. [in Ukrainian].
3. Vojtshivs'ka N. K. (2018) Konfliktnij dyskurss: strukturno-semantichnij i kommunikativno-pragmatichnij aspekty. [Conflict discourse: structural-semantic, communicative and pragmatic aspects]. Monograph. Kyiv: Vydavnychij dim Dmytra Burago. 404 p. [in Ukrainian].
4. Horodetska O. V. (2000) Vidobrazennja anglozentryzmu v anglijs'kij movi. [Reflecting anglocentrism in English]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu : zb. nauk. pr. Kyiv : KNU imeni Tarasa Shevchenka.* № 4. P. 103 – 108. [in Ukrainian].
5. Kunin A. V. (2005) Bol'shoj anglo-russkij freseologicheskij slovar' [Large English-Russian Dictionary]. Москва : Russkij yazyk. 1210 p. [in Russian].
6. Levchenko O. P. (2003) Frazeologichna representacija svitu. [Phraseological representation of the world]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu : zb. nauk. pr. Kyiv : KNU imeni Tarasa Shevchenka.* № 7. P. 307 – 315. [in Ukrainian].
7. Rogach O. O. (1999) Strukturno-semantichni osoblyvosti phraseologismiv z etnonimamy [Structural and semantic peculiarities of phraseological units with ethnic names]. Synopsis diss. Cand. Of Phil. Sciences: 10.02.15. Kyiv. 206 p. [in Ukrainian].
8. Telija V. N. (1996) Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва: Yazyki russkoj kul'tury. 288 p. [in Russian].
9. Davletbaeva D. N., Ivanova A. M., Kozlova Y. A., (2015) Psycholinguistic Criteria for Understanding Phraseological Units. *Mediterranean Journal of Social Science.* № 6(4). P. 353 – 358.
10. Dobrovol'skij D. (2011) Cross-linguistic equivalence of idioms: does it really exist? *Linguo-Cultural Competence and Phraseological Motivation*, Baltmannsweiler. P. 7 – 24.
11. Green J. (1996) Words Apart. The Language of Prejudice. London. 383 p.
12. Knapp K. (1990) Interkulturelle Kommunikation. *Zeitschrift fur Fremdsprachenforschung.* № 1. P. 62-93.
13. Melnyk N. (2019) Sociolinguistic studies of English language: analytical overview of the problem *Science and Education a New Dimension.* Philology Vol 63. Issue: 212. P. 36-40.
14. Zykova I. (2013) Phraseological Meaning as a Mechanism of Cultural Memory. *Research on Phraseology Across Continents.* Vol. 2. P. 388-407. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/83087031.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 21.01.2021
The article was received 21 January 2021